

فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا
دادنامه

بسم الله الرحمن الرحيم

شماره دادنامه: ۴۶۳

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۰/۱۰/۲۶

کلاس پرونده: ۶۴۴/۸۸

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: آقای مسلم فرهید

موضوع شکایت و خواسته: ابطال بخشنامه‌های شماره ۲/۳۰۲/۰۲/۳۷ و ۱۳۸۰/۱/۲۶-ح/م/۲/۳۰۲/۰۲/۴

۱۳۸۵/۹/۱۳- مدیرعامل سازمان تامین خدمات درمانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران

گردش کار: آقای مسلم فرهید به موجب دادخواستی، ابطال بخشنامه‌های شماره ۲/۳۰۲/۰۲/۴-ح/م/۲/۳۰۲/۰۲/۴

و ۱۳۸۰/۱/۲۶-م/۲/۳۰۲/۰۲/۳۷ و ۱۳۸۵/۹/۱۳- مدیرعامل سازمان تامین خدمات درمانی نیروهای مسلح

جمهوری اسلامی ایران را خواستار شده است و در جهت تبیین خواسته، توضیح داده است که علی‌رغم این

که پدرش تحت تکفل وی بوده است و مدتی است از فوت وی سپری می‌شود لیکن کماکان بابت مرحوم

پدرش حق بیمه کسر می‌شود. استرداد وجوه اضافه گرفته شده به استناد بخشنامه‌های مورد اشاره میسر

نیست و عدم استرداد وجوه اضافی اکل مال به باطل است و با مواد ۳۰۳ و ۳۰۲ و ۲۶۵ قانون مدنی مغایرت

دارد.

متن بخشنامه‌های مورد اعتراض به قرار زیر است:

متن بخشنامه شماره ۲/۳۰۲/۰۲/۴-ح/م/۲/۳۰۲/۰۲/۴-۱۳۸۰/۱/۲۶

" به پیوست تصویر مصوبه شماره ۱۶/۵/۱۰۲/۹۰۱-هـ/۱-۱۳۷۹/۸/۸ هیأت مدیره سازمان در خصوص

استرداد حق بیمه ارسال می‌شود. دستور فرمایید به شرح ذیل اقدام فرمایند.

۱- استرداد حق بیمه منحصراً مربوط به کارکنان بازنشسته ن. م. جا است.

۲- حداکثر سقف اختیار تفویض شده به مدیران کل مبلغ پانصد هزار ریال است.

۳- حق بیمه اضافه کسر شده از سال ۱۳۷۳ قابل محاسبه و استرداد خواهد بود.

فلا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا دالنامه

۴- استرداد حق بیمه از زمان ابطال دفاتر درمانی و تایید مدیریت کامپیوتر برای تاریخ ابطال است.

تبصره: جرایم متعلقه و سوء استفاده غیر مجاز باید از افراد کسر شود و حق بیمه اضافه کسر شده قبل از ابطال قابل استرداد نیست.

۵- در مورد حق بیمه اضافه کسر شده شاغلان، باید از طریق یگانهای مربوطه به اصلاح آن اقدام شود.

۶- در مورد اصلاح حق بیمه بازنشستگان همانند دستورالعمل شماره ۱۶۰۳/۰۱/۱۷/د/م/۱۰-۱۳۷۸/۶/۱ بند ۱

و ۲ گیرندگان تصویر پیوست اقدام شود.

۷- مدارک مورد نیاز برای پرداخت اضافه کسر شده:

۱- رسید ابطالی دفترچه درمانی یا تایید تاریخ ابطال دفترچه توسط مد کامپیوتر

۲- فیشهای حقوقی اضافه کسر شده هر سال دو فقره (۶ ماهه اول و ۶ ماهه دوم)

۳- فیش حقوقی اصلاح شده و فیش حقوقی یک ماه قبل از اصلاح

۴- تصویر صفحه اول دفترچه درمانی سرپرست

۵- در صورتی که فیشهای حقوقی مورد بند دو در دسترس نباشد با توجه به تاریخ ابطال حق بیمه از سال ۱۳۷۳

تا پایان سال ۱۳۸۰ به شرح زیر بابت یک جلد دفترچه درمانی محاسبه می شود. سال ۷۳ مبلغ ۲۵۰ ریال، سال ۷۴

مبلغ ۸۴۰ ریال، سال ۷۵ مبلغ ۹۷۲ ریال، سال ۷۶ مبلغ ۱۱۲۰ ریال، سال ۷۷ مبلغ ۱۵۸۸ ریال، سال ۷۸ مبلغ

۲۳۷۶ ریال، سال ۷۹ مبلغ ۳۲۴۰ ریال و سال ۱۳۸۰ مبلغ ۳۷۲۶ ریال.

توضیح: استرداد درآمدهای مربوط به سال ۱۳۸۰ به کد ۶۷۷۰۰۱۰ برگشت از درآمد حق بیمه منظور خواهد شد.

۸- استرداد حق بیمه قبل از سال جاری در سرفصل سود و زیان سنواتی کد ۵۷۰۰۰۳۰ اعمال حساب خواهد

شد.

۹- استرداد حق بیمه شامل حق بیمه مکمل نخواهد بود.

متن بخشنامه شماره ۱۳۸۵/۹/۱۳-م/۲/۳۰۲/۰۲/۳۷

" نظر به این که اضافه کسر شده درمانی از طریق یگانهای پردازنده حق بیمه اعمال می شود. دستور فرمایید

کلیه شعب از تاریخ ۱۳۸۵/۹/۱۵ به بعد هیچ گونه وجهی بابت استرداد اضافه کسر شده بازنشستگان پرداخت نکنند

و افراد یاد شده را به یگانهای مربوط به خود راهنمایی تا از طریق یگان مربوطه نسبت به رسیدگی اقدام شود."

در پاسخ به شکایت یاد شده، مدیرعامل سازمان تامین خدمات درمانی نیروهای مسلح در لایحه

شماره ۱۳۸۸/۶/۲۸-۴۰۵۵/ب/۸۸۲۴/۲۱۸۶ اعلام کرده است که:

تاریخ: ۱۳۸۰

شماره:

پیوست:

فلا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا دائنامه

" با احترام، بدین وسیله تصاویر بخشنامه‌های شماره ۲/۳۰۲/۰۲/۴ مورخ ۱۳۸۵/۹/۱۳ و ۱۳۸۰/۱/۲۶ و ۲/۳۰۲/۰۲/۳۷ مورخ ۱۳۸۵/۹/۱۳ در خصوص استرداد حق بیمه اضافه کسر شده بازنشستگان جهت بهره‌برداری به پیوست تقدیم می‌شود. لازم به توضیح است اخیراً سازمان با توافق و هماهنگی سازمان بازنشستگی نیروهای مسلح، ساز و کارهای نرم افزاری پیش‌بینی و پیاده کرده است تا به محض ابطال دفترچه‌های افراد خارج از شمول، بلافاصله کسر حق بیمه توسط ادارات بازنشستگی قطع و افزایش آن در فیش حقوقی ماه بعد منظور شود. متعاقب آن اضافات کسر شده گذشته توسط ادارات کل محاسبه و نقداً پرداخت می‌شود. "

قائم مقام دبیر شورای نگهبان، در خصوص ادعای مغایرت بخشنامه شماره ۲/۳۰۲/۰۲/۴ مورخ ۱۳۸۰/۱/۲۶ با شرع به موجب نامه شماره ۸۹/۳۰/۴۰۲۸۹-۱۳۸۹/۸/۴ اعلام کرده است که:

" بند (۳) بخشنامه خلاف موازین شرع شناخته شد و بند (۴) بخشنامه نیز از جهت محدود نمودن حق استرداد به زمان ابطال شدن دفترچه که مفهوم آن عدم استرداد اضافه کسر شده قبل از ابطال و بعد از موت شخص است خلاف موازین شرع شناخته شد، این اشکال در تبصره این بند نیز جاری است، بنابراین عدم استرداد وجوه در موارد مذکور اشکال دارد. "

همچنین به موجب نامه شماره ۹۰/۳۰/۴۴۷۸۵-۱۳۹۰/۹/۲۳ اعلام کرده است که:

" بخشنامه شماره ۲/۳۰۲/۰۲/۳۷ مورخ ۱۳۸۵/۹/۱۳ چون متضمن دستوری مبنی بر عدم پرداخت نیست، خلاف موازین شرع شناخته نشد. "

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ یاد شده با حضور رؤسا، مستشاران و دادرسان علی‌البدل شعب دیوان تشکیل شد. پس از بحث و بررسی، با اکثریت آراء به شرح آینده به صدور رأی مبادرت می‌کند.

رأی هیأت عمومی

الف: با توجه به نامه شماره ۸۹/۳۰/۴۰۲۸۹ مورخ ۱۳۸۹/۸/۴ قائم مقام دبیر شورای نگهبان، بندهای ۳ و ۴ و تبصره بند ۴ بخشنامه شماره ۲/۳۰۲/۰۲/۴ مورخ ۱۳۸۰/۱/۲۶ مدیرعامل وقت سازمان تامین خدمات درمانی کارکنان نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران به علت مغایرت با موازین شرعی در اجرای بند یک ماده ۱۹ و مواد ۴۱ و ۴۲ قانون دیوان عدالت اداری از تاریخ صدور ابطال می‌شود.

ب: با توجه به نامه شماره ۹۰/۳۰/۴۴۷۸۵ مورخ ۱۳۹۰/۹/۲۳ قائم مقام دبیر شورای نگهبان، بخشنامه شماره ۲/۳۰۲/۰۲/۳۷ مورخ ۱۳۸۵/۹/۱۳ مدیرعامل وقت سازمان تامین خدمات درمانی کارکنان نیروهای مسلح

تهران، بهشت (ضلع جنوبی پارک شهر) دیوان عدالت اداری

تاریخ: ۱۳۹۰/۹/۲۳

دبیر هیأت عمومی

دیوان عدالت اداری

۹۰۰۰۰/۴۴۰/۱۰/۵

تاریخ: ۱۳۸۰

شماره:

پیوست:

فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدُوا
د/دنامه

جمهوری اسلامی ایران از نظر شرعی قابل ابطال نیست. لیکن به لحاظ این که مبالغ اضافه کسر شده تحت عنوان حق بیمه کسر و به حساب درآمد صندوق تامین اجتماعی نیروهای مسلح واریز شده است و طبق مواد ۳۰۱ و ۳۰۳ قانون مدنی کسی که مالی را من غیر حق دریافت کرده است ضامن عین و منافع آن است و آن مال قابل استرداد خواهد بود، بنابراین بخشنامه مورد اعتراض که مفید عدم تکلیف صندوق تامین اجتماعی در استرداد کسورات اضافه دریافتی است، مغایر قوانین مذکور و ماده ۴۹ قانون محاسبات عمومی تشخیص داده می شود و به استناد بند یک ماده ۱۹ و مواد ۲۰ و ۴۲ قانون دیوان عدالت اداری از تاریخ تصویب ابطال می شود. /

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

محمدجعفر منتظری

فوتوکپی
بهر اصل است

مدیر دفتر هیأت عمومی

دیوان عدالت اداری

۹۰۰۰۰/۴۴۰/۱۰/۵

خیابان بهشت (ضلع جنوبی پارک شهر) دیوان عدالت اداری